

Un pedestal format amb les mateixes pedres de la construcció, damunt d'un relleu subtil en el paisatge, dona repòs al majestuós castell de Sant Martí de Tous.

CASTELL DE SANT MARTI DE TOUS

La vall tranquil·la

VISTOS DE LLUNY, EL CASTELL i l'església sembla que conversen amistosament. Allí els trobareu, com dos vells coneguts: la torre de la fortificació cara a cara amb el campanar de l'església gairebé a la mateixa alçària, desgranant pausadament els esdeveniments passats, mentre als seus peus va passant la vida d'aquesta vall, apartada dels tràfecs i les presses del nostre segle.

Anys difícils

Sabem pels historiadors, que a l'any 88o, Guifré el Pelós va conquerir el lloc de Tous i que anys més tard,

SORTIM COM S'HI ARRIBA

Des del vostre punt d'origen heu d'anar a Igualada per la A-2. Agafeu la sortida que porta a Jorba. Seguiu les indicacions cap a Santa Coloma de Queralt per la C-241, i continueu per aquesta altra via fins que trobeu el cartell de Sant Martí de Tous. Us quedaran 10 quilòmetres.

El castell i l'església de Sant Martí de Tous

Entrada al recinte

SORTIM RESTAURANT I ALLOTJAMENT

Restaurant el Sol

Cuina catalana i de mercat.

Moltes amanides, plats vegetarians, brasa i guisats. Dues especialitats: canelons de porros i peus de porc. Uns 35 €.

Masia Casanova
Tel. 93 809 64 27
649 416 693

Mas Amigó

Casa pairal molt acollidora al mig

de la serra de Miralles-Queralt. Les estances tenen un aire rústic molt romàntic. Punt de partida de moltes excursions. 45 € per persona i nit.

C-37. Km 56
Sant Martí de Tous
Tel. 93 744 60 40
www.masamigo.com

cap al 960, el comte de Barcelona i d'Osona, Borrell I, va fer donació provisional del territori del castell de Tous, inclòs dins el terme del castell de Montbui, a l'església de Vic. Aquesta situació va perdurar fins que l'any 978 es va confirmar aquesta donació per una butlla del papa Benet VII.

Els indrets i terres que avui trobareu drenats pels torrents de la Goda, Can Gallardes, Sentfores i la Fou, que formen la riera de Tous, entre els anys 972 i 993 van patir un calamitós *eixut*, una sequera extraordinària que va obligar molts dels seus habitants a emigrar cap a altres indrets a buscar-se el pa, impossible d'aconseguir en aquestes contrades. Així, es van abandonar els castells de Montbui i de Tous i, amb el temps, van quedar totalment enrunats i amb les terres ermes, fins que l'any 1023 el bisbe i abat Oliba els va concedir a Guillem de Mediona amb el pacte que els reconstruís i n'esdevingués senyor.

Els Tous

Cap al 1032 el castell es va confiar als Tous, que van continuar sota el domini de l'església de Vic, tot i que amb continus plets per la voluntat d'aquests d'exercir el poder absolut sobre els territoris que els havien estat confiats. L'any 1318 el papa Joan XXII cedeix els territoris al rei Jaume II i durant uns anys els senyors de Tous participen en diferents esdeveniments, al costat dels reis catalans.

El 1347 Pere III va vendre la jurisdicció a Bernat de Tous,

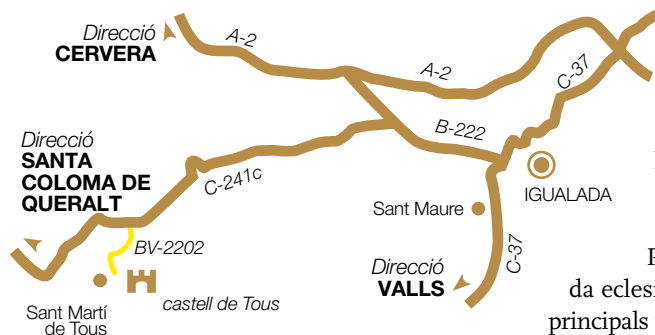
Creu de terme

▶ Altres punts d'interès

A més del castell, en el municipi de Sant Martí de Tous també hi trobareu altres atractius: la cascada de la Fou, el pantà, el carrer de les voltes i l'ermita de Sentfores.

Amb el decret de desamortització de l'any 1835 els frares van haver d'abandonar el domini del lloc i en subhasta pública la fortalesa i les seves possessions van anar passant per diverses mans. La darrera compra del castell és de la família Rojas d'Igualada, l'any 1918, que n'és l'actual propietària.

Llocs i tradicions

Potser és per l'herència de tants anys de vida eclesiàstica, o per la seva situació lluny de les principals vies de comunicació; el cas és que la visita a Sant Martí de Tous us produirà un efecte relaxant. Us recomanem, a més del tomb obligat per les immediacions del castell i l'església, un recorregut pels carrers de la part baixa de la vila, on trobareu durant la vostra passejada, diferents exemples d'urbanisme medieval, com el carrer de les Voltes.

Deixeu-vos temps per explorar els voltants i viure el contrast d'aquestes terres de secà amb els paratges hu-

és a partir del seu matrimoni amb Beatriu de Vilanova i de la mala gestió dels seus hereus, que el castell comença la seva decadència i va a parar el 1505 als frares del monestir de Sant Jeroni de la Murtra. Aquests van exercir la jurisdicció total sobre el castell i el seu territori, i van nomenar durant molts anys els arrendadors i procuradors per administrar-ne el poder.

Al fons, l'església

El castell

Sant Martí, des del castell

mits especials com el del salt d'aigua anomenat la Fou, que ha donat lloc a moltes tradicions i llegendes.

D'aquestes terres n'és originària la llegenda de la senyora de Tous, que després s'ha anat adaptant a altres indrets, i que està inspirada en la vídua de Bernat de Tous, que tenia fama de malgastadora. La llegenda li atribueix, a més, el fet de ser capriciosa i llaminera i voler alimentar-se només del moll de l'os, fet que la va portar a la ruïna. Però quan va tastar per necessitat el pa amb nous, va haver d'exclamar: "Si hagués sabut que era tan bo el pa amb nous, encara avui seria la senyora de Tous". Per cert, si voleu seguir el consell gastronòmic de la senyora de Tous... és temps de nous. ■

Per saber-ne més

Ajuntament de Sant Martí de Tous: Tel. 93 809 60 02
www.tous.cat

sortim DE CONCURS

L'ABAT OLIBA

El bisbe i a la vegada abat Oliba va desplegar una gran activitat en defensa dels béns i drets de les esglésies al seu càrrec. Entre d'altres obres va fundar un famós monestir. Quin? Envieu les respostes a castells@castellscatalunya.com, indicant el vostre nom. Els encertants rebreu un **2x1** per a la visita guiada a un castell de la ruta *Castells de Lleida: un viatge al passat* (Montsonís, Montclar, Pallargues, Florejac, Vicfred, Arbeca i monestir de Gualter). **Solució del concurs anterior:** El càrrec de conestable ve de l'expressió llatina *comes stabulari*, que feia referència a qui guardava els cavalls del senyor. En definitiva, al guardià dels estables.